

OPT+ Lerend Netwerk 3-3-2023

Bezoek aan Vluchtelingen in de Knel (VidK) in Eindhoven

Een verslag met extra aantekeningen bij de presentaties van VidK

Met twintig deelnemers reisden we op vrijdag 3 maart 2023 af naar Eindhoven. Voor dit OPT+ Lerend Netwerk kwamen de deelnemers uit Gent (9), Antwerpen (3), Brussel (4), Kortrijk (1) en (3) van verschillende plaatsen verbonden aan het Limburgs Platform mensen op de Vlucht. Een medewerker van de stad Leuven diende zich te verontschuldigen.

De meeste deelnemers zijn direct professioneel betrokken bij de doelgroep mensen zonder verblijfspapieren/ongedocumenteerde migranten. Ook vrijwilligers die lokaal zich inzetten voor een specifiek project waren aanwezig.

Het was onze bedoeling om te leren van de geëigende aanpak van VidK en na te gaan in hoeverre we daar in onze situatie mee aan de slag kunnen. De nadruk lag op een ambulante begeleiding en toekomstoriëntatie van mensen zonder wettig verblijf die samenhuizen met mensen mét wettig verblijf.

Waar staat VidK voor?

VidK is een middenveldinitiatief dat in 1983 begon met de opvang van Vluchtelingen in de knel, meestal uitgeprocedeerde asielzoekers. Het huis in de Kloostertuin werd destijds gerund door zusters. Nadat de **stad Eindhoven** het initiatief is beginnen steunen, zijn betaalde medewerkers aangetrokken.

Nu werken er 13 medewerkers, versterkt met 70 vrijwilligers. Zij zetten zich in voor een 320 mensen: ongedocumenteerde migranten, slachtoffers mensenhandel en uitgeprocedeerde vluchtelingen van buiten de EU met een regiobinding van tenminste 6 maand.

Wat is het aanbod?

- Alle ongedocumenteerden kunnen gebruik maken van de medische zorg via dokters aangesloten bij het CAK (Centraal Administratie Kantoor 80% vergoeding normaal tarief).
- Uitgeprocedeerde asielzoekers hebben toegang tot het BBB+B programma, net als slachtoffers van mensenhandel, mits ze een aangifte hebben gedaan

Na de koppelingwet waarbij sociale voorzieningen enkel verbonden werden aan mensen die verblijfsdocumenten hadden, konden uitgeprocedeerde asielzoekers geen gebruik maken van sociale voorzieningen en andere basisrechten. Dit veranderde enigszins na de uitspraak van de Europese Commissie Sociale Rechten van de Raad van Europa in 2014 als

een antwoord op de klacht van de kerken, waarbij gesteld werd dat ook ongedocumenteerden basisrechten beroep zouden moeten kunnen doen op basisrechten (Bed, brood en bad).

Hoewel niet bindend, beslisten verschillende steden zoals Eindhoven daarop voorzieningen te creëren of open te stellen voor ongedocumenteerde migranten. Eindhoven als stad met een sociaal imago stemde met een ruime meerderheid in 2014 om het BBB+B (egeleiding) van VidK te steunen (40 voor, 1 tegen). Een volgend jaar werd dat nogmaals bevestigd en kon de steun verdergezet worden (35 voor, 9 tegen)

In Nederland leidde dit tot het opzetten van de LVV-pilootprojecten (Landelijke voorziening vreemdelingen) in een achttal steden. We begrepen dat toen ook de beslissing is genomen de discretionaire bevoegdheid van de minister af te schaffen bij verzoeken van de burgemeesters om een verblijfsvergunning in te willigen.

Dit zijn argumenten die in de gemeenteraad van Eindhoven werden aangehaald om het project alle kansen en krediet te geven:

- Dit is humanitair, op basis van basisrechten. Niemand mag op straat terecht komen.
- Er is geen overlast, en minder criminaliteit
- We bewaren het overzicht
- We kunnen voorwaarden stellen aan deelnemers BBB+B in functie van hun toekomstoriëntatie en activering
- Het is een uitdrukking van de gemeentelijke autonomie t.o.v. het rijksbeleid
- Er is geen aanzuigeffect mogelijk want gericht op mensen die vooraf ook al in de regio Eindhoven woonden.

Toen de pilootprojecten van de Landelijke voorziening vreemdelingen (LVV) startten, meende de rijksoverheid dat dit programma het BBB+B programma in verschillende steden op den duur zou kunnen vervangen. Er werd in Eindhoven beslist ook met het BBB+B project verder te gaan voor mensen die niet in aanmerking kwamen voor LVV.

Vidk Structuur

Wat is het concrete programma van VidK?

Medische zorg

Voor alle ongedocumenteerde migranten die zich via VidK melden wordt het basisrecht toegang tot gezondheidszorg via dokterspraktijken die zijn aangesloten bij de CAK.

BBB+B (nu 120 deelnemers)

Doelgroep: Ongedocumenteerden, uitgeprocedeerde vluchtelingen van buiten de EU en slachtoffers mensenhandel.

- Dubliners komen niet in aanmerking, gezien zij recht hebben op een voorziening
- In Nederland krijgen meervoudige asielaanvragers wel opvang.
- Regiobinding, de uitgeprocedeerde vluchteling moet minstens 6 maanden de regio wonen

Opvang en ondersteuning:

Er wordt van de mensen verwacht dat zij zelf een onderdak weten te regelen via het eigen netwerk (familie, landgenoten, kerken, vrijwilligers).

- Er wordt geen adres gevraagd of geëist, maar via een aantal vragen rondverblijfsplaats, krijgt men inzicht of ze effectief in Eindhoven wonen.
- Kantoor van de VidK is postadres van de cliënten.
- Er is ook een crisisopvang: 5 bedden ter beschikking in de nachtopvang en 3 in het crisiscentrum in crisissituaties. Zij krijgen 20€ leefgeld.
- Mensen toegelaten tot de BBB=B programma zijn verplicht de vorming te volgen

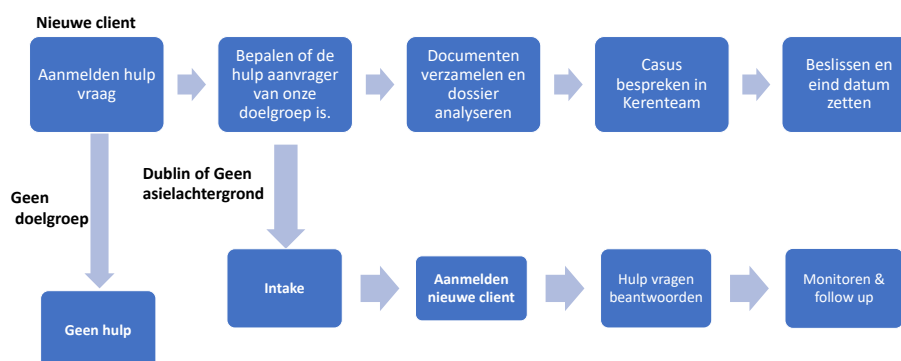
Leefgeld:

Iedereen die in begeleiding komt bij VidK krijgt 70 € leefgeld per week. Vaak wordt het ophalen van het leefgeld gecombineerd met de verplichte 5-daagse training rond toekomstoriëntatie en -perspectief.

Hoe verloopt de aanmelding: BBB+B

Hulpvraag route

Na aanmelding wordt onderzocht of betrokkene in aanmerking komt op basis van het verhaal van de migrant, de info van de advocaat en IND. Hiervoor neemt men 3 weken tijd en wordt er een samenvatting gemaakt die besproken wordt op het team, waar men de beslissing neemt en de gemeente vraagt om financiële ondersteuning.

Contact:

Er is wekelijks/2wekelijks contact voor leefgeld en post, vaak gecombineerd met een themadag of vorming. Elke casus wordt minstens om de drie maand besproken op basis van de informatie van uit de begeleiding.

Financieel:

Het BBB+B wordt gesubsidieerd door de stad: 500.000,00€ werkingskosten en 280.000 € personeelskosten per kalenderjaar.

Eigen opvangstructuur

VidK heeft voor 30 personen opvang voor uitgeprocedeerde asielzoekers (niet enkel regio-gebonden) in sociale woningen die in de toekomst gerenoveerd of afgebroken) worden via bezetting ter bede-overeenkomst voor 6 maanden.

Dit is voor personen waarbij VidK op basis van informatie en gegevens vermoedt dat er mogelijkheden zijn voor vervolgpcedures om het verblijf alsnog in orde te brengen via een intensieve juridische begeleiding. Daarvoor wordt vooraf een dossier opgesteld.

In afwachting van de toekenning van een opvangplaats kunnen de mensen eventueel terecht in de nachtopvang. De opvang wordt gefinancierd uit eigen middelen. Als er na 6 maanden nog geen oplossing gevonden is, stromen mensen door naar het BBB+B project en moeten een eigen opvangplaats zoeken.

LVV (Landelijke Vreemdelingen Voorziening) sinds 2019

Verantwoordelijke is de gemeente die samenwerkt met instanties als IND (DVZ) DT&V (Dienst terugkeer en vertrek) Vluchtelingenwerk Nederland, Goed Werk, VIDK, ...

De gemeente voert de regie, bereidt de agenda voor en stelt de agenda op. Zij bepaalt officieel ook wie tot dit programma wordt toegelaten

Uiteindelijk hebben er landelijk 2065 personen deelgenomen aan het programma.
(Eindhoven 486)

Aanmelding:

De persoon meldt zich met de hulpvraag voor opname in het LVV-programma bij de gemeente, eventueel via VidK. Er wordt nagegaan of betrokkene in aanmerking komt en deze ontvangt een uitleg wat het programma inhoudt

Opvang:

De deelnemers van het LVV-programma worden ook verondersteld een eigen opvang te vinden bij het netwerk. In noodsituatie kan beroep gedaan worden op de crisisbedden in de nachtopvang.

Resultaat:

Van de deelnemers in Eindhoven is er voor 60% een duurzame oplossing gevonden via legalisatie, vrijwillige terugkeer (18%) en semi-bestendige oplossing via een nieuwe verblijfsaanvraag (Hasa (herhaalde asielaanvraag) en art 64 (uitstel vertrek medische gronden)). Achteraf kreeg hiervan 75% een positieve beslissing.

Voor 40% werd dus niet direct een oplossing gevonden. In Eindhoven kunnen ze dan eventueel opnieuw gebruik maken van het BBB+B programma.

Vanuit een evaluatie van de werkingen is gebleken wat voor de deelnemers erg belangrijk was:

- De stabiliteit van de leefsituatie.
- Juridische screening door de NGO is noodzakelijk.
- Activeringsmogelijkheid
- Sociale begeleiding op de verschillende levensdomeinen.
- Toekomstoriëntatie

LVV blijkt succesvol te zijn als de druk van terugkeer niet te groot is en er breed ingezet kan worden om duurzame oplossing te bespreken en te vinden samen met de persoon over wie het gaat.

Wat is de werkwijze van de LVV?

1. Casusoverleg:

Er is twee wekelijks casusoverleg tussen de verschillende partners waarbij blijkt dat een goede voorbereiding erg belangrijk is en waarbij men in het overleg accepteert en respecteert dat ieder met zijn eigen bril de zaak bekijkt. Het delen van informatie is heel belangrijk en je merkt soms wel dat niet alle info direct op tafel komt.

2. MRT: de bemiddelingsgroep

Bemiddelingsgroep met mensen van buitenaf die in moeilijke vastgelopen zaken het opnieuw bekijken om het overleg te deblokken.

3. Stuurgroep:

De Stuurgroep is verantwoordelijk voor het proces en gaat niet in op individuele casussen.

4. Landelijk programma

- a. Landelijk programmabureau met de managers van de verschillende projecten
- b. Landelijke programmaraad met de directeuren van de verschillende instanties
- c. Bestuurlijk overleg met Staatssecretaris en gemeentes, waarin bijvoorbeeld knelpunten genoemd kunnen worden zoals de toelating tot vrijwilligerswerk, stages en opleiding.

Uit de eindevaluatie van 2022 bleek:

- De partners aan tafel werken beter samen
- De samenwerking is intensiever
- Het netwerk wordt door deze samenwerking versterkt tussen voorzieningen en begeleidingsorganisaties.
- Er wordt gezocht naar een duurzame oplossing (1) Legalisatie, (2) doormigratie, (3) terugkeer.
- Ambtenaren hebben een duidelijker mandaat
- Deelnemen aan het LVV-programma geeft bescherming tegen arrestaties door de politie
- Er wordt werk gemaakt van bijkomende faciliteiten voor activering en vorming (alhoewel het resultaat tot nu toe nog heel beperkt is)
- Terugkeer blijkt een moeilijk punt te zijn in de vergadering, zeker als het over gedwongen terugkeer gaat.

In de praktijk gaat het steeds om maatwerk.

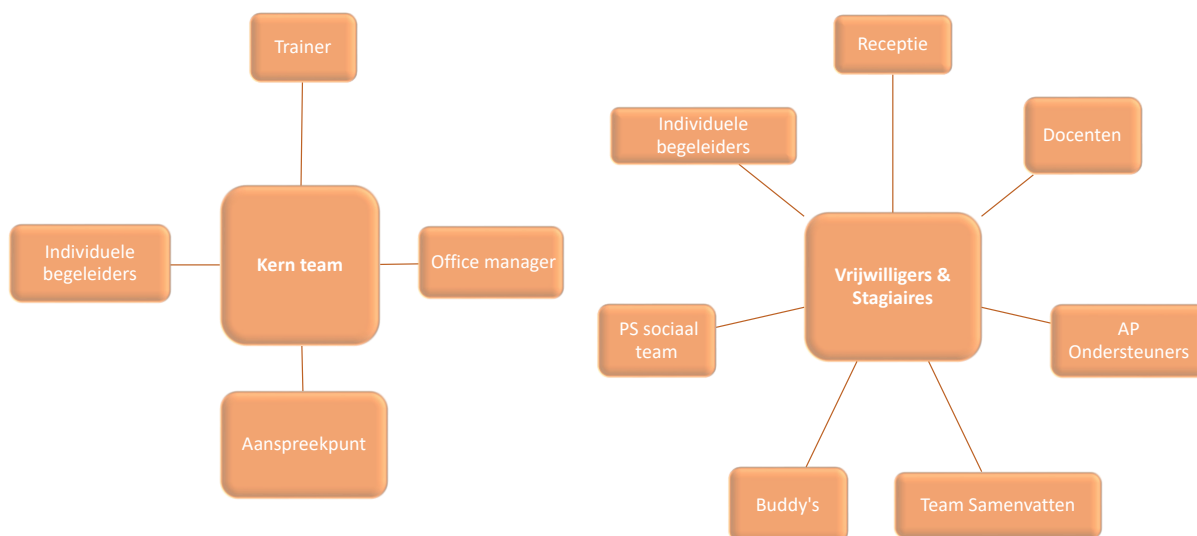
Er is in de verschillende steden een eigen beleid qua duur van de opvang en begeleiding (van 6 mnd. bv Rotterdam en Amsterdam 1 ½ jaar tot onbepaald Eindhoven, Utrecht, Groningen).

Het is belangrijk van tevoren de spelregels van het overleg af te spreken, waarbij elkaar successen worden gegund. Beloftes (om iets uit te zoeken of met hogerhand te bespreken) moeten worden gehonoreerd.

Programma's in de praktijk (aantekeningen bij de PPP).

Vidk Structuur

Er is sprake van **groepsvorming en individuele begeleiding** van de personen die in het BBB+B en LVV-programma worden opgenomen. Er worden 5 trainingen gegeven in groepen van 6-10 deelnemers. De trainingen zijn voor beide programma's verplicht. Daarnaast kan men met zijn vragen terecht bij de individuele begeleider. Het is **mogelijk een buddy te vragen** voor extra initiatieven zoals het zoeken van mogelijkheden van vorming, studie en vrijetijdsbesteding. De begeleiding kent zowel een juridische als psychosociale focus, gericht op persoonlijke ontwikkeling. VidK organiseert een 10tal themadagen die voor iedereen openstaan

Thema
Dagen

Voor wie ?

Alle cliënten

Thema's : denk aan

- Juridisch
- Medisch en Basis rechten
- Dublin claim
- Uitbuiting
- Welzijn en mentaal gezond
- Nieuwe ontwikkelingen in beleid
- Om gaan met geld
- Ouderschap
- etc ...

- Het VidK programma BBB+B bestaat uit de themadagen en toekomstoriëntatie, op basis van de vier stoelen/thema's: legaal verblijf, migreren naar een ander land, vrijwillige terugkeer, verblijf zonder verblijfspapieren.
- Het LVV-programma kent drie stoelen, de vierde is geen realistische optie voor hen.
- In beide programma's wordt leefgeld uitgekeerd van 70€ per week. Verblijft men in de nachtopvang (van 16u tot 9 u de volgende dag) ontvangt men 10-20 € per week

FUTURE

The Four Chairs...

Get your residence permit

Go to another country

Go back to your home country

Stay here without papers

Het gaat er om de mensen te laten spreken over de verschillende opties die worden uitgelegd en hen ertoe aan te zetten er ook met elkaar van gedachten te wisselen.

Het LVV-programma kent 3 stoelen. Voor het thema terugkeer staan Vluchtelingewerk Nederland en 'Goed werk foundation' in. Na een training van 2 weken wordt aan de deelnemers gevraagd of ze zich willen aanmelden voor de vervolgsessies van het LVV-programma.

Er wordt samen met hen een doelstelling bepaald en in het daaropvolgende casusoverleg beslist de gemeente of zij in aanmerking komen voor het programma. Dan volgt er 6 maanden individuele coaching vanuit VidK rond het stabiliseren van hun situatie via de Kracht methodiek, waarbij de persoon leert te praten over verschillende levensgebieden, waaronder gezondheid, omgaan met stress en toekomstoriëntatie vanuit realistische pistes. Uiteindelijk kiezen 3 op 12 voor vrijwillige terugkeer.

Partnertafel:

Er is regelmatig partneroverleg met alle betrokken organisaties aan de LVV-tafel. Hier worden de verwachtingen besproken die de partners hebben en wordt het inzicht besproken rond het LVV-programma rond de drie relevante thema's; legalisatie, terugkeer of legaal migreren naar een ander land.

What is the LVV ?

VWN	Vidk	LDH
DT&V	Gemeente	Goedwerk
AVIM	IND	IOM

Voor de LVV_programma rond toekomstoriëntatie nodigt VidK gastsprekers uit van de gemeente, Goed Werk Foundation, IND en AVM (Lokale politie) De gesprekken gaan door op VidK of in de Huiskamer, een ander partner organisatie.

Verslag: ORBITvzw – Tetty Rooze
10 maart 2023

(Zie voor meer informatie de verschillende PP presentaties)